

Beslissing samenwerking met herkomstland Kazachstan

Datum: 14/02/2023

Auteur: VCA

Onderwerp: Beslissing samenwerking met herkomstland Kazachstan

1. Situering

Het Vlaamse Regeerakkoord voorziet dat de Vlaamse Regering de huidige praktijken rond interlandelijke adoptie grondig onderzoekt en maatregelen neemt om interlandelijke adopties naar Vlaanderen te verbeteren.

Naar aanleiding van het eindrapport¹ van het expertenpanel inzake interlandelijke adoptie formuleerde de Vlaamse Regering op 17 september 2021² een aantal krijtlijnen voor de verdere aanpak, zowel voor wat betreft de toekomst van interlandelijke adoptie, als voor het omgaan met wantoestanden uit het verleden.

Een van deze krijtlijnen betreft het versterken van partnerschappen met herkomstlanden. Uit de mededeling aan de Vlaamse Regering van 17 september (VR 2021 1709 MED.0315/1): *Om de kansen voor kinderen te vergroten op een gepaste thuis en tegelijk ook het risico op mistoestanden nog sterker uit te sluiten, wil de Vlaamse regering de samenwerking op niveau van de naties (aankomstland – herkomstland) versterken. Vlaanderen zal ter plaatse gaan naar de landen waarmee, na risicoanalyse, samengewerkt kan worden of nieuwe samenwerking kan worden gezocht om te komen tot intense samenwerkingsafspraken. Daarbij hoort dat bij zo'n doorstart of opstart heel goed wordt uitgelegd hoe Vlaanderen wil werken, welke kandidaat-adoptieouders Vlaanderen heeft, voor welke kindprofielen, etc. Op kindniveau wordt het systeem vervolgens gestuurd door de vraag van de herkomstlanden om binnen de gemaakte afspraken kinderen te plaatsen. We verankeren deze werkwijze waarrond vandaag al goede praktijken met een aantal herkomstlanden bestaan in de werking van interlandelijke adoptie.*

De Vlaamse Regering vroeg aan het Vlaams Centrum voor Adoptie (VCA) om het kader voor bovenstaande risicoanalyse uit te werken en ter validatie voor te leggen aan de Vlaamse Regering. De criteria voor het beslissingskader interlandelijke adoptie werden door de Vlaamse Regering vastgelegd op 10 december 2021³.

Het beslissingskader werd in concreto verder uitgewerkt en dient als basis voor het screenen van alle huidige samenwerkingen met herkomstlanden inzake interlandelijke adoptie.

Voor het aanleveren van informatie en advies werkt VCA voor iedere screening samen met drie onafhankelijke organisaties met internationale expertise in alternatieve jeugdzorg, jeugdbeschermingsmaatregelen en kinderrechten. Het gaat om International Social Service⁴ (ISS), Child Identity Protection⁵ (CHIP) en UNICEF⁶.

Daarnaast werd ook input gevraagd aan de bevoegde autoriteit in het desbetreffende herkomstland, aan de interlandelijke adoptiediensten en aan de Federale Centrale Autoriteit (FCA).

Aan de hand van de verzamelde input worden alle huidige samenwerkingen op basis van een kleurencode geëvalueerd door twee stakeholders: geadopteerden en de huidige interlandelijke adoptiediensten. Echter, werden voor sommige

¹ <https://www.opgroeien.be/nieuws-en-pers/nieuws/rapport-expertenpanel-interlandelijke-adoptie-in-vlaanderen>

² <https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/61404C18364ED90008000178>

³ <https://www.opgroeien.be/nieuws-en-pers/nieuws/nieuw-beslissingskader-voor-interlandelijke-adoptie>

⁴ <https://www.iss-ssi.org/index.php/en/>

⁵ <https://www.child-identity.org/en/>

⁶ <https://www.unicef.org/>

herkomstlanden, waaronder Kazachstan, geen geadopteerden gevonden om de informatie door te nemen en te evalueren.

VCA zal op basis van het geheel een finale beslissing nemen en kan, in geval van twijfel, bijkomend beroep doen op een expert in de kinderrechten.

VCA kan hierbij drie mogelijke beslissingen nemen:

1. Samenwerking met herkomstland is positief

Indien de samenwerking met het herkomstland positief is beslist, loopt de volledige samenwerking door. Er worden wel werkbezoeken gepland om verdere afspraken te maken rond een werking afgestemd op de krijtlijn "Partnerschappen met herkomstlanden versterken", zoals beslist door de Vlaamse Regering.

2. Samenwerking met herkomstland wordt onmiddellijk stopgezet

Na screening van de huidige samenwerkingen zal met een aantal herkomstlanden geen samenwerking meer mogelijk zijn. De dossiers van de kandidaat-adoptanten die al een lopende kindtoewijzing hebben, worden verder afgewerkt volgens het huidige systeem. De andere kandidaat-adoptanten kunnen zich heroriënteren naar de herkomstlanden waar Vlaanderen nog wel verder mee samenwerkt. Transparante communicatie naar de betrokkenen is dan essentieel.

3. Samenwerking met herkomstland vraagt meer verduidelijking via werkbezoek

Na screening van het herkomstland wordt een werkbezoek gepland om meer duidelijkheid te creëren rond toekomstige samenwerking. De samenwerking loopt onverminderd door tot na verduidelijking via het werkbezoek en definitieve beslissing door VCA.

2. Beoordeling huidige samenwerking interlandelijke adoptie met Kazachstan

De beoordeling gebeurt op basis van het ingevulde "Decision framework for intercountry adoption - Kazachstan", dat u in bijlage vindt. Dit document omschrijft in detail de verschillende beoordelingscriteria. Het maakt integraal deel uit van de beoordeling en beslissing door VCA.

1. Algemene situatie in het land van herkomst

Veiligheidssituatie

In principe verlopen de meeste bezoeken aan Kazachstan zonder problemen, hoewel voorzichtigheid geboden blijft. ([Reizen naar Kazachstan: Reisadvies | FOD Buitenlandse Zaken - Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking \(belgium.be\)](#)).

In januari 2022 waren er protesten in het westen van Kazachstan, die leidden tot een resolutie ([Resolution on the situation in Kazakhstan](#)) van het Europees Parlement met vraag naar internationaal onderzoek naar misdaden tegen de bevolking van Kazachstan.

➔ **De veiligheid ter plaatse is voldoende.**

Corruptieindex

Kazachstan heeft een Corruption Perceptions Index van 37 op 100 in 2021 ([Kazakhstan - Transparency.org](#)).

➔ **Er is veel corruptie in Kazachstan.**

Politieke stabiliteit

Kazachstan heeft een score van 115 op de "political stability index".

[Political stability by country, around the world | TheGlobalEconomy.com](#)

➔ **Kazachstan is een politiek instabiel land.**

2. Ratificatie van het Haags Verdrag

Het Haags Adoptieverdrag van 1993 werd op 12/03/2010 ondertekend, op 09/07/2010 geratificeerd en trad op 01/11/2010 in werking. Er werd geen bezwaar aangetekend tegen de toetreding van Kazachstan. Er zijn geen lopende moratoria.

→ **Kazachstan ratificeerde het Haags Adoptieverdrag.**

3. De bereidheid om rechtstreeks samen te werken van overheid tot overheid

Bereidheid tot samenwerking vanuit de centrale adoptieautoriteit

Het “Committee for the Protection of Children’s Rights”, ingebed in “Ministry of Education” (MOE) is de centrale adoptieautoriteit van Kazachstan.

VCA ontving van MOE geen antwoord op de vragen n.a.v. de hervorming interlandelijke adoptie, ondanks herhaaldelijke inspanningen in samenspraak met het Kleine Mirakel en verschillende nieuwe deadlines.

VCA bezorgde op 17 mei 2022 een vragenlijst aan MOE, met vraag naar een antwoord tegen 17 juni 2022. De brief werd ook per diplomatieke post verstuurd. VCA kreeg op 20 mei 2022, na herhaaldelijke telefoontjes, reactie dat dit schrijven goed werd ontvangen en dat het antwoord zo snel mogelijk zou volgen. Ondanks vele e-mails en telefoontjes, verschillende nieuwe deadlines, inspanningen van het Kleine Mirakel en van de contactpersoon ter plaatse en vertaling van de documenten in het Russisch, kwam er geen antwoord op de vragenlijst, noch een verklaring waarom er geen antwoord kon worden gegeven. VCA besliste op 25 augustus 2022 om de screening af te ronden zonder de gevraagde informatie van MOE en liet dit ook zo aan hen weten. Ook hier kwam geen reactie op.

De vragen vanuit VCA betreffen “ISS’s alternative care and adoption matrix” en criterium 8 uit het beslissingskader. Onder criterium 3 in het beslissingskader noteerde VCA dat de communicatie met MOE niet vlot verloopt.

MOE bezorgde ook geen antwoord op de vragen die ISS stelde in het kader van de screening. ISS heeft daar meermaals op aangedrongen, zowel via e-mail als telefonisch. ISS stelde verschillende modaliteiten voor om de antwoorden te verkrijgen, waaronder ook een online meeting in het Russisch. Dit alles zonder resultaat. De vragen vanuit ISS betreffen criterium 1, 2, 4, 5, 6 en 7 uit het beslissingskader. ISS werkte dit zo goed als mogelijk uit zonder info van MOE.

MOE heeft haar “country profile” op de website van HCCH niet ingevuld, evenmin als de “table of costs associated with intercountry adoption”. De CA nam niet deel aan de “Special Commissions” en was evenmin actief in werkgroepen.

Samengevat was het voor VCA, HKM en ISS, ondanks verschillende pogingen, onmogelijk om antwoorden van de CA van Kazachstan op onze vragen te bekomen. Zelfs HCCH heeft moeilijkheden om rechtstreeks contact met hen op te nemen.

→ **Er is ernstige twijfel bij de mate van bereidheid bij MOE om te komen tot robuuste samenwerkingsafspraken.**

Mogelijkheid van rechtstreekse samenwerking van overheid tot overheid

In Kazachstan is het verplicht om voor interlandelijke adoptie te werken via een geaccrediteerde adoptiedienst met een bureau in Kazachstan. Rechtstreekse samenwerking van overheid tot overheid is dus in principe niet mogelijk. Een gesprek zou hierover meer duidelijkheid kunnen verschaffen.

→ **Rechtstreekse samenwerking van overheid tot overheid is in principe niet mogelijk.**

4. Positionering van de adoptiepraktijk binnen het bredere zorg- en opvangsysteem van het land van herkomst in de praktijk

Regelgeving over taken en bevoegdheden in de jeugdbescherming door een overheidsinstantie

In Kazachstan bestaan drie verschillende onafhankelijke systemen met bevoegdheden inzake jeugdzorg en jeugdbescherming naast elkaar. De verantwoordelijkheid voor kinderen in jeugdzorg wordt verdeeld onder de drie systemen.

- het ministerie van educatie (Ministry of Education, MOE), met het Comité voor de bescherming van de Rechten van het Kind, de lokale departementen van educatie en de autoriteiten inzake voogdij (guardianship authorities): verantwoordelijk voor alle kinderen van 3 tot 18 jaar zonder significante speciale zorgnoden.
- het ministerie van gezondheidszorg (Ministry of Healthcare): verantwoordelijk voor alle kinderen van nul tot drie jaar.
- het ministerie van Sociale Bescherming en Tewerkstelling (Ministry of Social Protection and Labor): verantwoordelijk voor kinderen met zware zorgnoden vanaf 4 jaar.

Jeugdbescherming en kinderrechten zijn gereguleerd en ingebed in het Comité voor de bescherming van de Rechten van het Kind in het ministerie van educatie. Er zijn 229 regionale commissies voor minderjarigen en de bescherming van hun rechten. Er is ook een ombudsman voor kinderrechten in Kazachstan.

De lokale departementen van educatie zijn verantwoordelijk voor uithuisplaatsing van kinderen, gereguleerd door de [Family Code](#).

➔ **Regelgeving en richtlijnen betreffende procedures, taken en verantwoordelijkheden zijn voldoende helder.**

Jeugdbeschermingsmaatregelen in de praktijk

Zorg door verwanten (“guardianship care” of “kinship care”) is de meest algemene maatregel bij uithuisplaatsing. Er zijn drie verschillende types van pleegzorg of “foster care”. Er is een evolutie bezig naar een professioneel uitgewerkt systeem van pleegzorg met voorbereiding, selectie, training en regelmatige opvolging. Tot op heden bestaat er binnen pleegzorg geen systeem van matching en is het systeem vooral gebaseerd op de voorkeur van pleegzorgers. Er zijn verschillende vormen van residentiële zorg bij uithuisplaatsing: “infant orphanages”, “child support centers”, “centers for minors”, “medical-social organisations”, “boarding schools”, “family in children’s villages”, “youth homes” en “host families”. Er zijn ook gespecialiseerde voorzieningen voor kinderen met een handicap (children with disabilities).

ISS geeft aan dat Kazachstan grote inspanningen levert wat betreft de-institutionalisering van de jeugdzorg. Het aantal kinderen zonder ouderlijke zorg liep terug van 100000 in 1991 tot 23410 in 2020. In 2020 groeit 81.8% van deze kinderen op in een Kazachs gezin. In alle regio’s worden plannen voor de-institutionalisering geïmplementeerd en is er evolutie naar een professioneel systeem van pleegzorg. Kazachstan bouwde de middelen voor institutionalisering drastisch af, wat leidde tot een vermindering van residentiële instellingen met 25% tussen 2014 en 2018.

ISS geeft aan dat Kazachstan de afgelopen jaren belangrijke stappen gezet heeft in het versterken en diversifiëren van de jeugdbescherming en alternatieve zorg voor kinderen, zoals de installatie van de nationale databank in 2016, het ontwikkelen van een systeem van pleegzorg en de vermeerdering van financiële steun aan gezinnen. Er zijn belangrijke inspanningen gedaan inzake de-institutionalisering en zorg door verwanten is een algemeen verankerde praktijk.

Verder signaleert ISS een gebrek aan samenwerking tussen de drie systemen verantwoordelijk voor jeugdzorg en het gebrek aan toegang van kinderen in Health Care en Social Protection tot familie-georiënteerde zorg. Werken op preventie is weinig effectief, door te weinig coördinatie tussen de sociale hulpverlening en het jeugdbeschermingssysteem. Deze autoriteiten beschikken bovendien over beperkte middelen, waardoor het jeugdbeschermingssysteem in de praktijk voor verbetering vatbaar is.

➔ **Jeugdbeschermingsmaatregelen zijn goed uitgewerkt, maar kampen in de praktijk met een tekort aan coherentie, personeel en middelen. Er is een sterk de-institutionaliseringsbeleid.**

Beleid van preventie en re-integratie naar het gezin van herkomst

Sociale en financiële ondersteuning van gezinnen met kinderen is in de wet verankerd. Er is een gewaarborgde sociale bijdrage voor kinderen van families met lage inkomens sinds begin 2020. Ook voor gezinnen met kinderen met bijzondere zorgnoden bestaat er een maandelijkse toelage.

De “guardianship authority” op lokaal niveau is verantwoordelijk voor inspanningen inzake re-integratie in het gezin van herkomst. Er zijn echter geen gegevens beschikbaar over het aantal kinderen dat vanuit instellingen teruggeplaatst wordt in gezinnen.

Een uitdaging blijft volgens ISS de ontwikkeling van wetgeving om te verhinderen dat kinderen onterecht in het jeugdbeschermingssysteem terecht komen. Het gebrek aan communicatie tussen de diensten die sociale ondersteuning bieden en het jeugdbeschermingssysteem zorgt dat preventie van uithuisplaatsing van kinderen beperkt blijft.

➔ **Het beleid van preventie en re-integratie naar het oorspronkelijke gezin is in de praktijk minder efficiënt door gebrek aan coherentie.**

Centrale databank met gegevens over alle kinderen in de jeugdhulp

Kazachstan beschikt over een nationale databank waarin de data over alle kinderen zonder ouderlijke zorg en personen die de zorg over deze kinderen wensen op te nemen geregistreerd zijn.

➔ **Er is een centrale databank met gegevens over alle kinderen in de jeugdhulp.**

Inbedding van adoptie in het jeugdbeschermingssysteem

Adoptie is een jeugdbeschermingsmaatregel die is ingebed in de bredere jeugdbescherming. Dit wordt vastgelegd in de Family Code. Het Comité voor de bescherming van de Rechten van het Kind binnen het Ministerie voor Educatie is verantwoordelijk voor uithuisplaatsingen en is ook de centrale adoptie-autoriteit.

→ Adoptie is als maatregel ingebed in het jeugdbeschermingssysteem.

5. Consequente toepassing van het subsidiariteitsprincipe in interlandelijke adoptie

Inbedding van het subsidiariteitsprincipe in de regelgeving

De "Family Code", art. 84 bepaalt dat kinderen die in de centrale databank zijn opgenomen alleen interlandelijk kunnen worden geadopteerd wanneer ze niet kunnen geadopteerd worden door familieleden of door burgers van de republiek Kazachstan.

In de Family Code wordt verder bepaald dat interlandelijke adoptie als optie pas kan worden overwogen vanaf zes maanden na de eerste registratie in de databank.

Het Comité voor de bescherming van de Rechten van het Kind binnen het Ministerie voor Educatie (MOE) is verantwoordelijk voor uithuisplaatsingen en is ook de centrale adoptie-autoriteit. Het comité is ook verantwoordelijk voor de toepassing van het subsidiariteitsprincipe.

→ Het subsidiariteitsprincipe is ingebed in de regelgeving.

Toepassing van het subsidiariteitsprincipe in de praktijk van binnenlandse adoptie

Sinds 2016 is de nationale databank operationeel, die data bevat van wezen, kinderen zonder ouderlijke zorg en personen die een kind in hun gezin wensen op te nemen. De databank heeft als doelstelling om kinderen toe te wijzen in familieverband. Drie niveaus van registratie zorgen voor subsidiariteit in maatregelen.

82% van de kinderen in de jeugdhulp worden geplaatst binnen hun familie (kinship care). ISS geeft aan dat de kinderen die overblijven moeilijker in een familiale omgeving te plaatsen zijn, zoals grotere groepen van siblings (splitsing van siblings is niet toegelaten), kinderen met een handicap, adolescenten en kinderen van wie de ouders niet akkoord gaan met plaatsing van hun kind bij een ander gezin.

ISS geeft aan dat adoptie onder professionelen en in de ruimere maatschappij geen populaire maatregel is. Geheimhouding van adoptie ("adoption secrecy") is expliciet ingeschreven in de Family Code. De afgelopen jaren zijn verschillende wetteksten aangenomen die binnenlandse adoptie sterker op de kaart zetten.

→ In de praktijk zijn er uitgewerkte procedures om het subsidiariteitsprincipe bij binnenlandse adoptie consequent toe te passen.

Toepassing van het subsidiariteitsprincipe in de praktijk van interlandelijke adoptie

Kinderen kunnen enkel interlandelijk geadopteerd worden wanneer adoptie door familieleden of door Kazachse burgers, wonend in Kazachstan of elders, niet mogelijk is.

Unicef merkt op dat Kazachstan enkel nog een beroep doet op interlandelijke adoptie voor kinderen met speciale zorgnoden. De cijfers van interlandelijke adoptie zijn gedaald van meer dan 500 in 2010 tot slechts 3 in 2020. Dit wijst erop dat Kazachstan het subsidiariteitsprincipe in de praktijk zeer scherp toepast.

→ Het subsidiariteitsprincipe wordt consequent toegepast in de praktijk van interlandelijke adoptie.

6. Adoptabiliteit

Centrale registratie van adoptabele kinderen

Kazachstan beschikt over een nationale databank waarin de data over alle kinderen zonder ouderlijke zorg en personen die de zorg over deze kinderen wensen op te nemen geregistreerd zijn. Ook adoptabele kinderen zijn in deze databank opgenomen. Deze databank werkt met verschillende registers. ISS kon geen sluitende informatie verwerven over de exacte werking van deze databank, aangezien MOE de vragen van ISS niet beantwoordde.

→ Er is centrale registratie van adoptabele kinderen.

Beoordeling van en beslissing tot adoptabiliteit

Een speciale commissie binnen MOE oordeelt over de adoptabiliteit, waarna de beslissing wordt genomen door de rechtbank.

➔ **De beoordeling van adoptabiliteit gebeurt door een overheidsinstantie. De beslissing tot adoptabiliteit wordt genomen door de rechtbank.**

Situaties waarin een kind adoptabel kan worden verklaard

De Family Code bepaalt de situaties waarin een kind zich moet bevinden om adoptabel te kunnen worden verklaard. Het gaat over kinderen wier ouders gestorven zijn, het kind verlaten hebben, ontzet zijn uit de ouderlijke macht of van wie de ouders toestemming tot adoptie hebben gegeven.

Kinderen van ongekennde ouders kunnen in aanmerking komen voor interlandelijke adoptie. Achterlating van een kind is geen strafbaar feit. Bij achterlating zal de politie in samenspraak met de lokale autoriteiten beslissen over de plaatsing van het kind en de zoektocht naar de ouders. Het kind wordt geregistreerd in de nationale databank. De Family Code bepaalt dat ontzetting uit de ouderlijke macht enkel mogelijk is in een juridische procedure. De adoptie van een kind is pas mogelijk zes maanden na de datum van ontzetting uit de ouderlijke macht.

Kinderen die in aanmerking komen voor interlandelijke adoptie, zijn voor het overgrote deel kinderen met bijzondere zorgnoden.

➔ **In de regelgeving is duidelijk in welke situaties kinderen adoptabel kunnen worden verklaard.**

Onderzoek van psychosociale adoptabiliteit

Een speciale commissie evalueert of adoptie al dan niet in het belang van het kind is, vooraleer het dossier naar de rechtbank gaat. Het werk van deze commissie is volgens ISS niet volledig transparant en de wetgeving voorziet geen duidelijke richtlijnen. Hier werd geen informatie over verkregen van MOE, waardoor het onduidelijk blijft in welke mate psychosociale adoptabiliteit systematisch wordt onderzocht.

➔ **Het is niet duidelijk of onderzoek van psychosociale adoptabiliteit systematisch gebeurt.**

Toestemming van de oorspronkelijke ouders of wettelijke voogd

De Family Code (art. 93-96) bepaalt wie toestemming dient te geven bij adoptie. Dit betreft de biologische ouders of de wettelijk vertegenwoordiger. Als het kind in een instelling verblijft, dient ook de directeur van de instelling toestemming te geven, alsook de pleegouders of de voogd.

➔ **De toestemming van de oorspronkelijke ouders of wettelijke voogd is duidelijk geregeld.**

Begeleiding van de oorspronkelijke ouders

In de wetgeving is niets opgenomen over begeleiding van de oorspronkelijke ouders die hun kind willen afstaan. ISS en HKM geven aan dat moeders die hun kind willen afstaan na de geboorte, begeleiding en therapie krijgen van de "Foundation Dom Mamy", wat een zeer goede praktijk is in preventie van achterlating van kinderen. HKM vermeldt ook dat er steeds betrokkenheid is van sociale diensten.

➔ **Er is geen regelgeving, maar wel een praktijk over begeleiding van de oorspronkelijke ouders.**

Toestemming van het kind

De Family Code regelt de toestemming van het kind.

Kinderen hebben steeds het recht om gehoord te worden en het recht om hun mening te uiten in beslissingen die hun familielevens aanbelangen (art. 62 en 84). ISS kreeg geen zicht op hoe dit in de praktijk gebeurt.

In art. 64 en 95 is opgenomen dat toestemming van het kind vereist is vanaf 10 jaar. De rechtbank kan beslissen de adoptie toch te laten doorgaan zonder deze toestemming, als dit in het belang van het kind is. ISS kreeg geen informatie over de begeleiding van het kind hierbij.

➔ **Het is duidelijk wanneer het kind formeel toestemming dient te verlenen. Kinderen hebben steeds het recht om gehoord te worden.**

Stavingsstukken in het adoptiedossier op het moment van toewijzing

De documenten die nodig zijn wanneer een kind in het jeugdbeschermingssysteem wordt opgenomen zijn wettelijk bepaald. ISS vermeldt dat de informatie in een kinddossier echter mede afhankelijk is van de manier waarop het kind in het jeugdbeschermingssysteem terecht kwam.

Het kinddossier bij adoptie omvat het geboortecertificaat, het bewijs van registratie van de geboorte, een “social status” document, het kindprofiel, medische gegevens en het besluit van het lokale departement van educatie dat het kind vrijgegeven wordt voor adoptie.

→ **Op het moment van toewijzing blijkt uit het adoptiedossier dat de legistieke adoptabiliteit vastligt.**

Beleid over het samenhouden van siblings

Adoptie van siblings die zijn opgegroeid in dezelfde familie door verschillende personen (scheiding van siblings) is niet toegestaan, behalve wanneer dit in het belang van de kinderen is.

→ **Er is een beleid over het samenhouden van siblings.**

7. Het verloop van de adoptieprocedure

Vorbereiding/ bindingsperiode voor het kind

Er is geen wetgeving over de voorbereiding van het kind op adoptie. HKM geeft aan dat dit in de praktijk gebeurt door de begeleiders in het weeshuis.

Er is een bindingsperiode van minstens vier weken vastgelegd in de Family Code. Die bindingsperiode vindt plaats voor de definitieve adoptiebeslissing.

→ **Er is voorzien in een ruime bindingsperiode voor de definitieve adoptiebeslissing.**

Het matchingsproces

ISS en HKM geven aan dat de matching gebeurt via de nationale databank.

Bij interlandelijke adoptie is het comité van het ministerie van educatie (MOE) verantwoordelijk voor de matching. Hiervoor wordt gewerkt met een lijst van adoptabele kinderen. MOE bepaalt welk kind aan welk koppel zal worden voorgesteld.

Het principe van “reversed flow” is niet opgenomen in de wetgeving. HKM geeft aan dat dit in de praktijk wel kan aangezien enkel kinderen met bijzondere zorgnoden geplaatst worden voor interlandelijke adoptie.

→ **De procedures en richtlijnen betreffende het matchingsproces zijn voldoende helder.**

8. Het vermijden van financiële risico's

Kosten en vergoedingen voor de adoptieprocedure op zich geregeld bij wet of overheid

HKM geeft aan dat de kosten en vergoedingen voor de adoptieprocedure zijn niet geregeld bij wet of overheid. Er worden enkel kosten aangerekend voor aangeboden diensten. Die zijn niet bij wet bepaald, aangezien ze afhangen van verschillende factoren (vertalingen, accommodatie, juridische onkosten, medische onkosten,...). Verdere informatie hierover werd niet verstrekt door MOE.

→ **Er is geen regeling van de kosten bij wet of overheid.**

Overzicht van de kosten in de praktijk

HKM geeft aan dat bij interlandelijke adoptie enkel kosten worden gerekend voor de aangeboden diensten. De kosten zijn vooraf duidelijk en worden via bank transfer betaald aan het geaccrediteerde bureau van HKM in Kazachstan.

→ **Er is een duidelijk overzicht van de kosten in de praktijk.**

Donaties, contributies en projectsteun

HKM geeft aan dat er geen contributies, noch projectsteun gevraagd wordt. Donaties kunnen vrijwillig worden gegeven aan het weeshuis waar het geadopteerde kind woont. Deze donaties kunnen geen geldelijke bijdragen zijn.

→ **Contributies en projectsteun worden niet gevraagd. Donaties zijn vrijwillig en geen geldelijke bijdragen.**

Overeenkomst kosten van de adoptiedienst met “table of costs” van HCCH

→ **De “table of costs” van HCCH werd niet ingevuld door MOE.**

Specifieke aandachtspunten

- De gegevens in dit luik zijn louter gebaseerd op de input van HKM. VCA ontving geen informatie van de CA van Kazachstan. De CA vulde evenmin de "table of costs" op de HCCH website in.
 - Het is verplicht in Kazachstan om te werken via een fysiek kantoor vanuit eigen middelen uit het land van opvang. Dit betreft een maandelijkse bijdrage van 1000 euro, los van het aantal kinderen dat wordt geadopteerd. Sinds 2019 was er één kindtoewijzing.
9. Juridisch kader ter ondersteuning van adoptiebetrokkenen in het recht op informatie over hun afkomst en/of hun zoektocht naar familieleden

Centrale geboorteregistratie

Er is een centrale geboorteregistratie. Geboorteregistratie is verplicht binnen de drie werkdagen. (Decree 05/09/2013). ISS geeft aan dat op basis van de beschikbare data nagenoeg 100% van de geboortes geregistreerd worden. Enkel kinderen van wie de geboorte is geregistreerd komen in aanmerking voor adoptie.

➔ **Er is een centrale geboorteregistratie van nagenoeg 100%.**

Procedure voor inzage in het adoptiedossier in de regelgeving

Art. 102 van de Family Code bepaalt dat het geheim van adoptie bij wet wordt beschermd.

Gezien de cultuur van geheimhouding van adoptie in Kazachstan, is er geen procedure voor inzage in het adoptiedossier in de regelgeving en zijn er geen door de overheid ondersteunde diensten die toegang tot informatie over herkomst realiseren.

➔ **Het recht op kennis over herkomst en identiteit werd niet in regelgeving opgenomen. Er zijn geen procedures voor inzage in het adoptiedossier opgenomen in de regelgeving.**

Regelgeving inzake wijziging van geboorteplaats en geboortedatum

De Family Code bepaalt dat er een nieuwe geboorteakte wordt opgemaakt op naam van de adoptieouders. Zorgwekkend is dat de datum en plaats van geboorte tot op zekere hoogte kunnen gewijzigd worden in de nieuwe geboorteakte, op vraag van de adoptieouders en met als doel om de geheimhouding van adoptie te verzekeren. Zowel CHIP als Unicef betreuren deze mogelijkheden. Zoals HKM terecht aangeeft, wordt aan KA in Vlaanderen niet toegestaan om deze gegevens te veranderen, uit respect voor de identiteit van het kind. Kandidaat-adoptanten moeten een contract ondertekenen dat ze dit niet mogen doen en dit is ook nog niet voorgevallen.

➔ **Geboorteplaats en geboortedatum kunnen tot op zekere hoogte worden gewijzigd in de nieuwe geboorteakte. Er zijn afspraken met Vlaanderen dat dit voor onze KA niet mogelijk is.**

Professionele ondersteuning bij de zoektocht naar herkomst door de overheid

Gezien de cultuur van geheimhouding van adoptie in Kazachstan, zijn er geen door de overheid ondersteunde diensten die toegang tot informatie over herkomst realiseren.

HKM geeft aan dat de ambassade in de praktijk wel behulpzaam is en hiervoor samenwerkt met MOE en met vertegenwoordigers van adoptiediensten. HKM heeft een samenwerking met een lokale contactpersoon als onderdeel van een rootsproject. Bij rootsvragen kan ook een tussenpersoon worden ingeschakeld die ervaring heeft met zoektochten en die dit tegen betaling opneemt. CHIP uit bezorgdheid over privé-initiatieven omdat dit kan leiden tot commercialisatie van zoektochten naar herkomst.

➔ **Er is geen professionele ondersteuning door de overheid bij de zoektocht naar herkomst.**

10. Inhoud kinddossier

Voldoende informatie in het kinddossier om de herkomst van het kind te achterhalen

Art. 53 van de Family Code bepaalt dat autoriteiten beschikbare informatie over biologische vader, moeder en andere verwanten moeten aanleveren ten behoeve van het adoptieproces. Informatie over de biologische ouders wordt bewaard in het kinddossier.

➔ **Het kinddossier omvat voldoende informatie om de herkomst van het kind te achterhalen.**

Weergave van het volledige traject van het kind in het kinddossier

Het kinddossier omvat volgende informatie:

- Geboortecertificaat;
- Document inzake sociale status;
- Bewijs van geboorteregistratie;
- Kinddossier (psychosociaal rapport);
- Medische conclusie inzake gezondheid;
- Conclusie dat het kind wordt vrijgegeven voor adoptie.

FCA geeft aan dat de dossiers voldoende gestoffeerd zijn, met onder meer een heel gedetailleerd adoptievonnis dat de historie van de geadopteerde en de omstandigheden die tot de interlandelijke adoptie hebben geleid duidelijk schetst.

➔ **Het volledige traject van het kind wordt weergegeven in het kinddossier.**

3. Beslissing betreffende de huidige samenwerking interlandelijke adoptie met Kazachstan:

De samenwerking met herkomstland Kazachstan vraagt meer verduidelijking via een werkbezoek.

Er wordt een werkbezoek gepland om meer duidelijkheid te creëren rond een mogelijke toekomstige samenwerking. Tijdens dit werkbezoek zal worden gefocust op de vraag of Kazachstan zelf de huidige samenwerking wenst te behouden. De zeer lage cijfers en het gebrek aan inspanningen om informatie aan te leveren doen vragen rijzen bij de nood die Kazachstan nog heeft aan interlandelijke adoptie. De bereidheid tot rechtstreekse samenwerking van overheid tot overheid en het aanleveren van gevraagde informatie vanuit MOE zullen voorwerp van gesprek uitmaken, alsook het financiële luik en het recht op informatie over herkomst.

De samenwerking loopt onverminderd door tot na verduidelijking en definitieve beslissing door VCA.

Indien MOE geen bereidheid zou tonen om tot afspraken te komen, zal de samenwerking worden stopgezet.

Ariane Van den Berghe

Vlaams Adoptieambtenaar